

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 2

**ETHICAL LEADERSHIP INFLUENCING BUDDHIST ADMINISTRATION OF
EDUCATIONAL ADMINISTRATOR OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2 IN BANGKOK.**

วิรัตน์ ธรรมโหร¹, เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์²

Wirat Thammahorn¹, Apitee Songbandit²

¹นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Received : May 3,2022

Revised : May 25,2022

Accepted : June 12,2022

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษา และ4) ศึกษาปัจจัยทางชีวสังคมและภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 357 คน โดยการกำหนดตามตารางเครจซี่และมอร์แกน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้สถานศึกษาเป็นชั้นและสุ่มอย่างง่าย โดยจับสลากตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามระหว่าง 0.60 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเท่ากับ .959 และค่าความเชื่อมั่นการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษา .951 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .976 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสมการถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การสร้างบรรยากาศการ

นำเชิงจริยธรรม การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ความซื่อสัตย์ การจงใจโดยยึดหลักการให้รางวัลและการลงโทษ การเอาใจใส่ผู้อื่น และการตัดสินใจอย่างยุติธรรม 2) ระดับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันการสนับสนุนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม การกระจายอำนาจการบริหารจัดการ การปกครองแบบประชาธิปไตย การสร้างความสามัคคีและการเคารพซึ่งกันและกัน และการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กัน 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .916 แสดงว่าตัวแปรทั้งสอง มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก และ 4) ปัจจัยทาง ชีวสังคมและภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมส่งผลต่อการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ .05 โดยปัจจัยทางชีวสังคมและภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมทุกด้านร่วมกันพยากรณ์การบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 84.00 โดยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมพยากรณ์ได้สูงสุด และปัจจัยทางชีวสังคม ตามลำดับ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, การบริการเชิงพุทธ

Abstract

The objectives of this research were as follows: (1) to study the level of ethical leadership of educational institution administrators; (2) to study the level of Buddhist administration among educational institution administrators; (3) to study the relationship between ethical leadership and the Buddhist management of school administrators and school administration; and (4) to study the biosocial factors and ethical leadership affecting Buddhist management of administrators at educational institutions. The sample group consisted of 357 people from educational institutions under the authority of Bangkok Secondary Education Service Area Office, Region Two, in the 2021 academic year, and by setting according to the schedule of Craigie and Morgan. Then, stratified randomly sampling was used with stratified schools and simple random sampling by drawing lots according to the school size. The tool was a five-point estimation scale questionnaire with a consistency index between 0.60-1.00. The confidence value of the ethical leadership questionnaire was .959 and confidence in the Buddhist administration of school administrators was .951, and the confidence of the questionnaire was .976. The statistics used in the data analysis were Average Standard Deviation, Pearson correlation coefficient, and multiple regression equations using the selection method. The results of the research revealed the following: (1) the overall level of ethical leadership was at a high level, in descending order: to create an ethical leadership atmosphere, acting as a role model, honesty Incentives based on reward and punishment principles, empathy and decision-making; (2) the level of Buddhist administration among administrators in general and in each aspect were at a high level and the mean was sorted from highest to lowest: management of equality, social responsibility, the support of decentralization of management, democratic governance, building unity and

mutual respect, and communication and interaction; (3) ethical leadership had a very high correlation with Buddhist administration of educational institution administrators at a statistically significant level of .05, with a correlation coefficient (r) = .916, indicating that both variables had a very high correlation; and (4) biosocial factors and ethical leadership had a statistically significant effect on the Buddhist administration of educational institution administrators at .05 in terms of biosocial factors and leadership. All aspects of ethical leadership predicted Buddhist administration of educational institution administrators at 84%, while ethical leadership was the highest predictor, followed by biosocial factors, respectively.

Keywords: Ethical leadership, Buddhist management

ภูมิหลัง

ในสภาวะโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเกิดพลังกดดันทั้งภายในประเทศและระดับโลก ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกต่างก็พยายามที่จะหาแนวทางมารองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้น โดยมีการวางแผนแนวทางการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ความต้องการในด้านการบริหารมีมากยิ่งขึ้น แต่การบริหารจัดการนั้นจะสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืนจะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี โดยผู้บริหารจะต้องบริหารแบบธรรมาภิบาล มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงาน หากองค์การใดผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานก็จะทำให้องค์การนั้น ๆ พัฒนาไปอย่างยั่งยืน มั่นคง และถาวร องค์การนั้น ก็จะมีการพัฒนา มีการแข่งขันที่สูงขึ้นมากขึ้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการบริหารจัดการเพื่อความมั่นใจกับองค์การอื่น ๆ ที่จะมามีปฏิสัมพันธ์กับองค์การ [1]

สังคมในยุคปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความรู้ควบคู่คุณธรรม จริยธรรม ก็จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างดีงามและสงบสุข คุณธรรมจริยธรรมนับว่าเป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ทุกคนและทุกอาชีพหากมนุษย์ผู้ใดหรืออาชีพใดไม่มีคุณธรรมจริยธรรมแล้วก็เป็นเรื่องยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและแห่งอาชีพนั้น ๆ ในทางตรงกันข้ามหากขาดคุณธรรมและจริยธรรมทั้งในส่วนบุคคลและในวิชาชีพย่อมส่งผลเสียต่อตนเองและสังคม รวมไปถึงองค์การวิชาชีพตนเองทั้งในปัจจุบันและในอนาคตได้ ดังนั้นในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมจึงต้องร่วมกันรณรงค์ให้กับสังคมตระหนักให้มากเพราะจะนำพาความสงบความสุขและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้น ๆ เพราะเมื่อบุคคลใดมีคุณธรรมจริยธรรมแล้ว ย่อมส่งผลให้การทำงานก็ประสบผลสำเร็จ ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีคุณค่ามีประโยชน์และสร้างสรรค์คุณงามความดีอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติศาสนาสืบไป การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับทุกฝ่ายในสังคมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาควบคู่ไปกับด้านอื่น ๆ [2]

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะจัดการศึกษาในระดับพื้นฐานเพราะมีความใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นอย่างมาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเกิดขึ้นที่สถานศึกษา ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ เป็นคนเก่งเป็นคนดี และใช้ชีวิตอย่างมีความสุขนั้น ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้และการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติหลายอย่าง ได้แก่ มีความรู้ มี

ความสามารถ มีทักษะ และมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ล้วนเป็นสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากนี้ การสร้างคุณธรรมจริยธรรมเพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะบริหารงานไปด้วยความราบรื่นและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการศึกษาจึงควรมีแนวปฏิบัติที่อยู่ในกรอบของคุณธรรมจริยธรรม เพราะคุณธรรมจริยธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคล [3]

การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติอยู่ในกรอบการบริหารจัดการที่มีคุณธรรมจริยธรรม โดยยึดหลักการบริหารจัดการเชิงพุทธซึ่งการบริหารเชิงพุทธนั้นเป็นความพยายามในการนำเอาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา เพราะพระพุทธศาสนาเป็นนามธรรมสูงกว่าความรู้สมัยใหม่ใด ๆ พระพุทธศาสนาครอบคลุม ทั้งหลักการวิทยาศาสตร์และทางสังคมศาสตร์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีควรมีธรรมะต่อการทำหน้าที่ ดังต่อไปนี้ 1) ปัญญา ผู้นำจะต้องเป็นผู้เฉลียวฉลาด 2) การมีพลัง ผู้นำจะต้องมีพลังในทุกด้าน 3) ทศพิธราชธรรม คือ หลักธรรม 10 ประการสำหรับนักปกครอง 4) สังคหัตถ์ คือ ความสามารถประเภทต่าง ๆ [4]

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาการวิจัยของพรอัมรินทร์ พรหมเกิด พบว่า การทุจริตคอร์รัปชันในวงการศึกษาหลายรูปแบบมากทั้งรูปแบบและลักษณะความร่วมมือการทุจริตคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบในภาคการศึกษาเครือข่ายกลุ่มอิทธิพลมี 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ การทุจริตจากการจัดซื้อจัดจ้าง การก่อสร้างและการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ทางการศึกษาการทุจริตคอร์รัปชันจากระบบบริหารงานบุคคล การทุจริตคอร์รัปชันจากการรับนักเรียนเข้าสถานศึกษา การทุจริตจากการเบี่ยงเบนงบประมาณที่ได้รับจากส่วนกลาง และเงินอุดหนุนประเภทต่าง ๆ โดยการทุจริตจะทำเป็นเครือข่าย เรียกว่า เครือข่ายอิทธิพล ประกอบด้วย ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่มีอำนาจในกรม กระทรวง และเขตพื้นที่การศึกษาลงมาถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้เกี่ยวข้องหลักในกระบวนการทุจริตในการก่อสร้างกลุ่มแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเพราะมีอำนาจในการกำหนดขอบเขตของงาน พิจารณานุมัติงบประมาณก่อสร้างได้ โดยเฉพาะในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้มีอิทธิพลและเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ [5]

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นผู้มีอิทธิพลต่อสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะมีอำนาจในการกำหนดขอบเขตของงานและการอนุมัติสิ่งต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการไขไปสู่ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษา แต่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถทำงานทุกอย่างให้สัมฤทธิ์ผลได้เพียงผู้เดียวจำเป็นต้องอาศัยผู้ร่วมงานในกระบวนการทำงานร่วมกัน โดยใช้ภาวะผู้นำโดยต้องมีทักษะในการนำผู้ร่วมงาน จูงใจให้ผู้ร่วมงานทุกคนร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบงานทุกอย่างในสถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคือภาวะผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องถือเป็นความตระหนักในการกิจความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่อย่างยิ่งยวดต่อสถานศึกษาและชุมชน ผู้บริหาร

สถานศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ศักยภาพ และมีจริยธรรมที่สูง ผู้บริหารสถานศึกษาย่อมได้รับความไว้วางใจ เชื่อมั่น ศรัทธา จนผู้ร่วมงานทำงานอย่างสุดความสามารถให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ [6]

การบริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเอาหลักธรรมและแนวคิดของพระพุทธศาสนามาเป็นองค์ประกอบของการพัฒนามนุษย์ในสถานศึกษา โดยผ่านการจัดสภาพการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่มีความชัดเจน เพื่อกพร้อมที่จะนำหลักธรรมมาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาและนำแนวพุทธธรรมมาพัฒนาจริยธรรมผู้เรียน มีการวางแผนและนำมาปฏิบัติให้มีศีล สมานธิ ปัญญา โดยมีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนที่บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข อ่อนโยน ทันสมัย ทันโลกและสามารถเอาตัวรอดได้ด้วยสติปัญญาเมื่อเผชิญหน้ากับอุปสรรคในชีวิตไม่เห็นแก่ตัว รู้จักอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์กับเพื่อนมนุษย์และเป็นการเชิดชูสิ่งที่สถานศึกษาทำอยู่แล้ว ขยายผลให้ออกสู่วงกว้างขึ้นจนเต็มแผ่นดินไทย [7]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 27 เขตการปกครอง โดยมีวิสัยทัศน์เป็นองค์กรที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณภาพ ยั่งยืน สู่เมืองหลวงการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาจึงเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดและตามกลยุทธ์ที่ 2 มุ่งปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นไทย ศรัทธาและยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเห็นได้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เน้นหลักการคุณธรรมจริยธรรม การบริหารเชิงพุทธนั้นเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่ควรนำมาใช้ในการบริหารจัดการตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่กำหนดไว้ว่าเป็นองค์กรที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณภาพ ยั่งยืน สู่เมืองหลวงการศึกษา [8]

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมส่งผลต่อการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและการบริหารงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา รวมไปถึงการวางแผนเพื่อการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและสามารถนำไปกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับทิศทางการบริหารที่มุ่งเน้นความสามารถในการบริหารร่วมกับความดีในการจัดการศึกษา ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้คู่คุณธรรมและเหมาะสมต่อไป

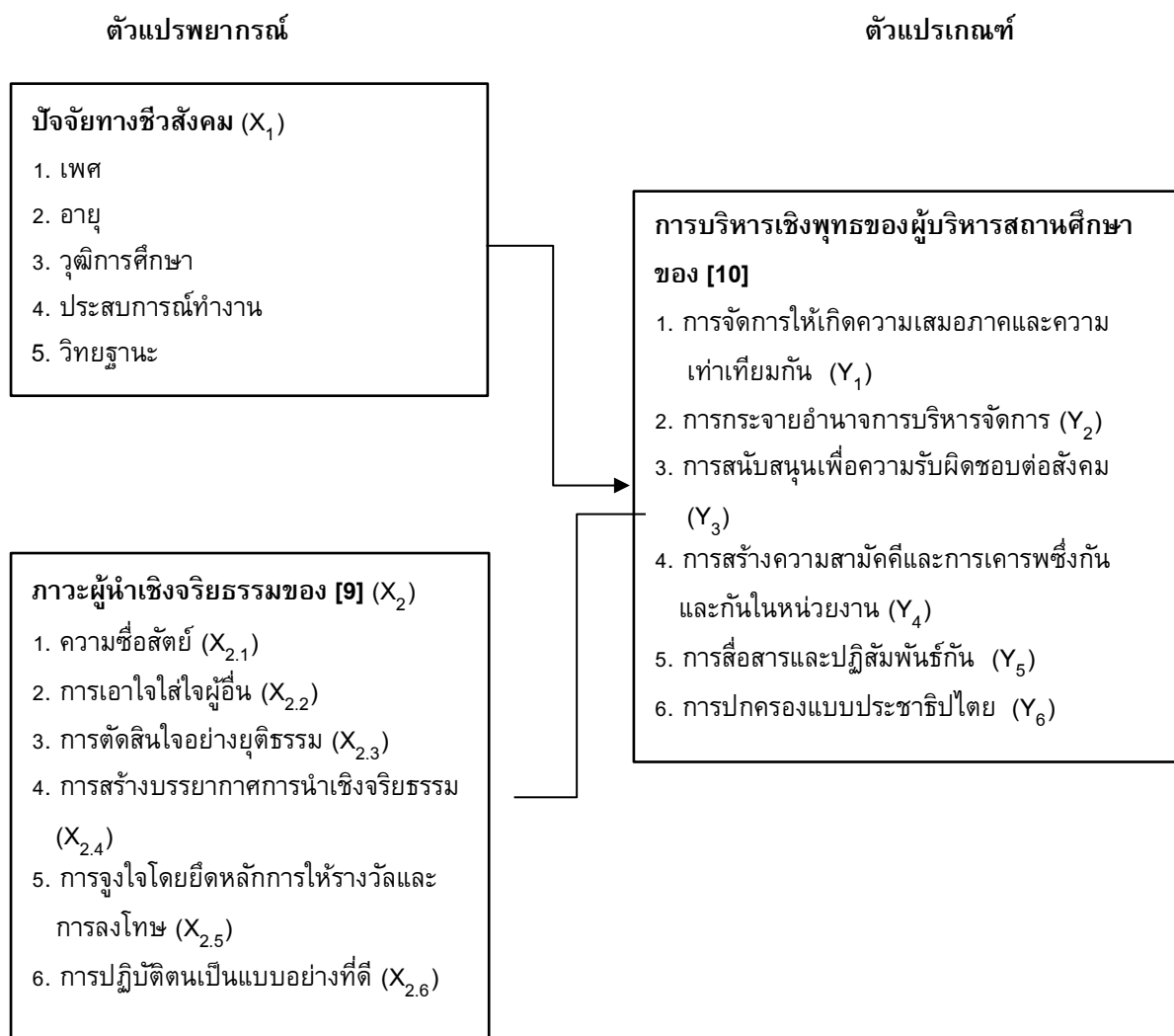
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

4. เพื่อศึกษาปัจจัยทางชีวสังคมและภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่สามารถพยากรณ์การบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5,329 คน จากทั้งหมด 52 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2564 รวมทั้งสิ้น 357 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกนระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 [17] จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการใช้สถานศึกษาเป็นชั้นและทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากเพื่อให้ได้จำนวนครบตามกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และวิทยฐานะ

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Index of Item - Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนี IOC รายข้อ อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่เป็นกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีได้ค่าความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเท่ากับ 0.959 ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารเชิงพุทธเท่ากับ 0.951 และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.976

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำส่งทางโดยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และนำส่งแบบสอบถามทั้งทางไปรษณีย์, แบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ และเดินทางด้วยตนเองไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 ตัวอย่าง และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับคืนแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ (Google Form) และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับคืนโดยได้รับคืนจำนวน 357 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product

Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis – Enter Method)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมส่งผลต่อการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกตัวแปร ซึ่งเป็นไปตามความมุ่งหมายการวิจัยข้อที่ 1 รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

พฤติกรรม	ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม	\bar{X}	SD	ระดับ
1	ความซื่อสัตย์	4.22	.52	มาก
2	การเอาใจใส่ผู้อื่น	4.18	.54	มาก
3	การตัดสินใจอย่างยุติธรรม	4.17	.56	มาก
4	การสร้างบรรยากาศการนำเชิงจริยธรรม	4.26	.51	มาก
5	การจูงใจโดยยึดหลักการให้รางวัลและการลงโทษ	4.18	.59	มาก
6	การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.21	.55	มาก
	รวม	4.20	.50	มาก

2. ระดับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกตัวแปร ซึ่งเป็นไปตามความมุ่งหมายการวิจัยข้อที่ 2 รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้าน	การบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับ
1	การจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน	4.33	.53	มาก
2	การกระจายอำนาจการบริหารจัดการ	4.28	.51	มาก
3	การสนับสนุนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม	4.29	.50	มาก
4	การสร้างสามัคคีและการเคารพซึ่งกันและกันในหน่วยงาน	4.27	.56	มาก
5	การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กัน	4.26	.53	มาก
6	การปกครองแบบประชาธิปไตย	4.28	.57	มาก
	รวม	4.28	.49	มาก

3. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์ต่อการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.916 ซึ่งเป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3 รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม	การบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษา						โดยรวม
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	
X _{2,1}	.798*	.757*	.768*	.737*	.807*	.724*	.837*
X _{2,2}	.727*	.779*	.753*	.709*	.769*	.716*	.812*
X _{2,3}	.828*	.780*	.787*	.790*	.813*	.789*	.874*
X _{2,4}	.812*	.773*	.782*	.798*	.818*	.735*	.861*
X _{2,5}	.797*	.761*	.757*	.769*	.804*	.767*	.850*
X _{2,6}	.756*	.730*	.742*	.744*	.786*	.766*	.815*
โดยรวม	.837*	.812*	.874*	.861*	.850*	.815*	.916*

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยทางชีวสังคมและภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมร่วมพยากรณ์การบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 ได้ร้อยละ 84.00 โดยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด และปัจจัยชีวสังคม ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 4 รายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ปัจจัยทางชีวสังคมและภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Enter

ตัวแปร	b	β	SE _b	T	P
ปัจจัยทางชีวสังคม (X ₁)	.787	.837	.027	8.285	.000
ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (X ₂)	.893	.916	.021	6.034	.000
R = .876	SE _{est} = .0275	F = 157.690*			
R ² = .840	a = 0.530				

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้วิจัยนำมาสร้างเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.530 + .893(X_2) + .787(X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .916(X_2) + .837(X_1)$$

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญมาอภิปรายโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะสามารถโน้มน้าวจิตใจคนในองค์กรให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ทำให้ผู้ตามเกิดความพึงพอใจในการทำงานและอุทิศตนเพื่อความสำเร็จขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [12] ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและประเด็นปัญหาจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับการบริหารของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ [13] ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำมี 3 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อตนเอง 2) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน และ 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อวิชาชีพ จากองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบดังกล่าวอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของ [16] ที่ได้ศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาหรือผู้นำที่มีคุณลักษณะที่ประเสริฐ และผู้นำเชิงพฤติกรรมแบบต่าง ๆ พบว่าพฤติกรรมผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานด้วยความเต็มใจและสร้างบรรยากาศภายในองค์กรที่เอื้อต่อการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายตามที่กำหนดไว้หรือประสิทธิผลของโรงเรียน

2. ระดับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารมีกระบวนการต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษาที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุด โดยการนำหลักการบริหารทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานโดยเฉพาะใช้กับการบริหารงานบุคคลให้ดำเนินการเป็นไปอย่างถูกวิธีและเป็นสิ่งที่ตั้งตามความเหมาะสม ก่อเกิดประโยชน์ในการพัฒนาของสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ [15] ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารเชิงพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับพฤติกรรมการบริหารเชิงพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมพบว่า ระดับพฤติกรรมการบริหารเชิงพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายหมวดธรรมพบว่า อยู่ในระดับ

ปานกลางทุกหมวดธรรม โดยหมวดธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ราชธรรม 10 รองลงมา คือ พรหมวิหาร 4 และอธิปไตย 3 และสังคหวัตถุ 4 (2)ระดับความผูกพันของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อแยกเป็นความผูกพันต่อองค์กรและต่องานก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน (3)พฤติกรรมกรรมการบริหารเชิงพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยภาพรวมพบว่า หมวดธรรมราชธรรม 10 อคติ 4 และพรหมวิหาร 4 ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียน ส่วนตัวแปรสังคหวัตถุ 4 ไม่ให้สารสนเทศเพิ่มเติมเกี่ยวกับความผูกพันของครู ในโรงเรียนโดยภาพรวม

3. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันกับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .916 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างด้านจริยธรรมต่อผู้ตาม โดยการแสดงออกผ่านการกระทำและความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งสามารถจูงใจให้บุคคลอื่นเกิดความเชื่อถือ ศรัทธาและได้รับการยอมรับอย่างสูงใช้คุณธรรมจริยธรรมประกอบการนำหรือการบริหารงาน และทำให้เกิดการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษานั้นมีจริยธรรมแบบถาวรจนทำให้องค์กรนั้นบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะพุทธธรรมเป็นนามธรรมสูงกว่าความรู้สมัยใหม่ใดๆ ดังนั้นพุทธธรรมจึงสามารถครอบคลุมทั้งวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นอย่างยิ่ง เป็นการบริหารจัดการที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับจากการศึกษางานวิจัยของ [11] ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน และสอดคล้องงานวิจัยของ [14] ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน

4. ปัจจัยทางชีวสังคมและภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมส่งผลต่อการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยทางชีวสังคมทุกด้านและภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมร่วมกันพยากรณ์การบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ร้อยละ 84.00 โดยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมได้สูงสุด และปัจจัยทางชีวสังคม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ [11] ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรมและด้านความเป็นแบบอย่างที่ดีส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากร

ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากร ได้ร้อยละ 63.83

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการตัดสินใจอย่างยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการตัดสินใจอย่างยุติธรรมเพิ่มขึ้น

2. ระดับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจึงควรสร้างระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียนให้สามารถสร้างกระบวนการต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษาที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทศนคติ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรใช้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการบริหารที่มุ่งเน้นความสามารถในการบริหารร่วมกับความดีในการจัดการศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ คู่คุณธรรม

4. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาและปัจจัยทางชีวสังคมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสามารถในการพยากรณ์การบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษา (ได้ร้อยละ 84) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรได้รับการสร้างเสริมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น โดยการฝึกอบรมทั้งความรู้และทักษะของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงทดลองในเรื่องการสร้างการตัดสินใจอย่างยุติธรรมของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เพราะจากการศึกษานี้ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ควรศึกษาตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ เช่น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ เป็นต้น ที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน

3. ควรดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปแบบกรณีศึกษา (Case Studies) โดยเลือกสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

เพื่อสังเคราะห์และใช้เป็นแนวทางในการผลิตผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ

4. ควรศึกษาวิจัยการสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ของตัวแปรเชิงสาเหตุเพื่ออธิบายการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] ราชนนท์ พิพัฒน์กุล. (2562). จริยธรรมกับการบริหารงาน. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- [2] ประทีป เมธาคุณวุฒิ. (2549). การพัฒนาต้นแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] วิเชียร บุญกล้า. (2550). การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิต)

- วิทยาลัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- [4] ชาย สัญญาวิวัฒน์ และสัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2551). การบริหารจัดการแนวพุทธ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2561). การศึกษาเครือข่ายกลุ่มอิทธิพลซึ่งนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบ (Organized corruption) ของภาคการศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขตที่ 24, 25, 26 (ภาพสิทธิ์ ขอนแก่น มหาสารคาม). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [6] สุรัตน์ ไชยชมภู. (2557). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [7] สิริกร มณีรินทร์. (2547). การนำหลักธรรมและแนวคิดของพระพุทธศาสนาเป็นองค์ประกอบของการพัฒนามนุษย์ในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- [8] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. (2564). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2564. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://www.sesao2แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ-พ.ศ.-2564.pdf>
- [9] Brown and Trevino. (2006). Ethical leadership: A review and future direction. *The Leadership Quarterly*.
- [10] Fo Guang Shan. (2014). *A Buddhist Approach to Management*. Taipei: Fo Guang Shan International Translation Center.
- [11] เนาวรัตน์ รอดเพ็ญ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- [12] ชูติมา รัชฌางแลม. (2559). วิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และประเด็นปัญหาจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- [13] กมลทิพย์ ทองกำแหง. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- [14] อัจฉรา ถาวรบุตร. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุตรธานี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- [15] สุเทพ โฉมศรี. (2550). พฤติกรรมการบริหารเชิงพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- [16] สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2560). ภาวะผู้นำเชิงพุทธ. ขอนแก่น : อภิชาติการพิมพ์.
- [17] Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.